

Oroszlány Város Polgármesterétől

ELŐTERJESZTÉS

**Oroszlány Város Önkormányzata Képviselő-testületének
2014. április 29-ei ülésére**

Tárgy: Átfogó értékelés a helyi önkormányzat gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról

Előterjesztő: Takács Károly polgármester

Előkészítő: Mátics Katalin intézményvezető
Szemző Ildikó osztályvezető

Tisztelt Képviselő-testület!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban Gyvt.) 96. § (6) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a helyi önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31. napjáig átfogó értékelést készít.

A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és a gyámügyi igazgatásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet (továbbiakban Gyer.) 10. számú melléklete a beszámoló tartalmi követelményeit meghatározza, így a tájékoztató ennek figyelembe vételével készült.

1. OROSZLÁNY DEMOGRÁFIAI MUTATÓI KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A 0-18 ÉVES KOROSZTÁLY ADATAIRA

Oroszlány város állandó lakossága 2013. december 31-i adatok szerint: 18 766 fő (9156 férfi, 9610 nő)

A lakosság 17%-a, azaz 3186 fő 18 év alatti gyermek.

0-18 éves korosztály nemenkénti és korcsoportonkénti megoszlása:

	Fiú	Lány	Összesen:
0-3 évig	264	249	513
4-6 évig	261	253	514
7-14 évig	685	712	1397
15-18 évig	392	370	762
Összesen:	1602	1584	3186

2. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI, TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK BIZTOSÍTÁSA

A szociális rászorultságtól függő – rendszeres és rendkívüli – pénzbeli és természetbeni ellátások ügyintézését 2013. január 1-jétől a Jogi és Szervezési Osztály látta el.

A gyermekekhez kapcsolódó támogatások 2013. évben a következőképpen alakultak:

Támogatás típusa	Részesültek száma	Kifizetett összeg	Önkormányzatot terhelő összeg
Kiegészítő gyermekvédelmi támogatásban részesülők	12 fő	451 E Ft	-
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	282 család, 533 gyermek, 11 nagykorú személy	Természetbeni támogatási forma	-
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők egyszeri támogatása	I.félév: 578 II.félév: 573 gyermek	6.676 E Ft (az utalás két alkalommal történt, augusztus és november hónapban)	-
Tehetséges, szociálisan rászoruló tanulók támogatása	86 tanuló	2.742 E Ft	2.742 E Ft
Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati támogatás	60 hallgató	1.490 E Ft	1.490 E Ft
Óvodáztatási támogatás	62 gyermek	1.130 E Ft	-

2013-ban 619-en nyújtottak be kérelmet rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítására, amely 4 alkalommal került elutasításra. Óvodáztatási támogatásban 76 gyermek részesült, az elutasítottak száma 10. A támogatások megállapítása pénzbeli és természetbeni formában történik. Óvodáztatási támogatást első alkalommal 8 gyermek, további alkalmakkor 68 gyermek kapott.

Az önkormányzat saját költségvetése terhére támogatja a tehetséges, szociálisan rászoruló oroszlányi, helyi középiskolás tanulókat, valamint évről-évre csatlakozik a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj pályázathoz. 2013-ban 86 fő tehetséges, szociálisan rászorult tanuló támogatott az önkormányzat, mintegy 2.742 E Ft értékben. A Bursa Hungarica ösztöndíjpályázaton 60 fő 1.490 E Ft-tal történő támogatása történt meg.

Önkormányzatunk gyermekétkeztetésre külön támogatási formát nem biztosít, azonban a 2013. év nyári szünetében is 54 munkanapon keresztül napi 153 adag egyszeri meleg étkezésben részesültek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, rászoruló gyermekek. Az adagonként 440 Ft-os bekerülési költség 24%-át, összesen 872.467 Ft-ot pályázaton nyerte az önkormányzat, a fennmaradó 2.762.813,- Ft-ot saját költségvetéséből biztosította.

Az étkeztetés zökkenőmentes lebonyolítását a Hunyadi Mátyás Általános Iskola, valamint az Önkormányzati Szociális Szolgálat munkatársai felügyelték.

Oroszlány Város Önkormányzatának Képviselő-testülete még 2009-ben a 35/2009. (III.24.) Kt. határozatában döntött arról, hogy az egészségügyi prevenciók programjának keretében minden oroszlányi lakóhellyel rendelkező 13. életévét betöltő lány gyermek részére – szülői hozzájárulás esetén – méhnyakrák megelőzése céljából ingyenesen biztosítja a HPV elleni védőoltás lehetőségét. Ezt 2013-ben 65 lánygyermek vette igénybe, az oltóanyagok beszerzésére az önkormányzat 3.081 E Ft-ot fordított.

3. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ ELLÁTÁSOK:

Gyermekjóléti szolgáltatás

A Szolgálat - települések közötti megállapodás alapján - 2013. évben Oroszlány mellett még 4 környező településen (Bokod, Dad, Kecskéd, Kömlőd) támogatta a gyermekeket és családjukat.

A Gyermekjóléti Szolgálat személyi feltételei

A Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala 2013 márciusában lefolytatott ellenőrzése során megállapította, hogy a családgondozók által ellátott gyermekek/ családok száma duplája a szakmai jogszabályban előírtaknak. Az ellenőrzésről készített összegzésben javasolta a családgondozók számának legalább 1 fővel történő bővítését. Oroszlány Város Képviselő-testülete elfogadta a szolgáltatás személyi feltételeinek 1 fővel történő emelését. Ennek eredményeként 7 családgondozó, 1 fejlesztőpedagógus és egy szakmai egységvezető látja el a gyermekjóléti alapellátás feladatait. Valamennyi munkatárs felsőfokú szakirányú végzettséggel rendelkezik. Az intézményben főállású pszichológus nyújt tanácsadást, megállapodás alapján jogász segítségét vehetik a munkatársak és az ügyfelek igénybe.

A Gyermekjóléti Szolgálat tárgyi feltételei

A Gyermekjóléti Szolgálat a település központi területén, jól megközelíthető helyen található. Az épület akadálymentesített a szolgáltatást igénybevevők számára.

A családgondozók adminisztrációs és egyéb tevékenységüket 3 irodahelyiségben végzik. Ügyfelfogadásra, interjúszobaként, 2 klubfoglalkozásra is használt helyiséget vehetnek igénybe közösen a családsegítő szolgálat munkatársaival. Az irodákat és egyéb helyiségeket is használják az ügyfélforgalomban. A kliensek kulturáltabb fogadása érdekében bevezetett ügyfelfogadási rendszer működése olajozott, a család otthonában történő segítő kapcsolatra helyeződik nagyobb hangsúly. A

pszichológus külön szobában, zavartalanul végezheti a munkáját. A közösségi helyiségek szűkösen ugyan, de alkalmasak csoportfoglalkozások, klubok, játszóházak, továbbképzések és egyéb rendezvények befogadására.

Az internet valamennyi intézményi számítógépen elérhető. Segítségével gyors, naprakész információkhoz juthatnak a munkatársak. Az ügyfelek napi szintű segítése mellett használják a pályázati lehetőségek figyelésénél és elkészítésénél is.

A munkához szolgálati gépkocsit vehetnek igénybe a családgondozók, mely nélkül nem tudnák ellátni a városhoz tartozó és az ellátási terület településein élő családok gondozását, segítségét.

2012-ben az Önkormányzat családsegítő-, gyermekjóléti-, és közösségi szolgáltatások céljára kétszintes házat vásárolt a Nyíres dűlő elején. A Csillag Szolgáltató Pont nevet kapó épület funkcionak megfelelő felújítása 2013 nyarára készült el. A családsegítő-, gyermekjóléti szolgáltatást is nyújtó szolgáltató ház – az engedélyeztetést követően- nyitott helyiségként funkcionál. A szakmai munkavégzés, a közösségfejlesztés, a közösségi programok biztosításának feltételei adóttak. A szolgáltatás működésének összehangolása a székhelyen történő feladatellátással komoly koordinációt igényel.

A Szolgáltatnál nyilvántartott és vezetett dokumentáció

- A Szolgáltatra vonatkozó okiratok (alapító okirat, SZMSZ, házirend, munkaköri leírások, szakmai program) példányai intézményünkben megtalálhatók.
- A Szolgálat működéséről készült beszámolók, statisztikák, előterjesztések, szakmai anyagok, konferenciák, rendezvények összefoglalói szintén rendelkezésre állnak a dolgozók és a terepgyakornokok számára.
- KSH és egyéb statisztikák
- A napi munka során vezetett dokumentációk: forgalmi napló a kliensekkel való találkozásokról, a „Gyermekeink védelmében” nyilvántartási rendszer adatlapja, a be- és kimenő levelek, a szakmaközi esetmegbeszélések, esetkonferenciák dokumentálása.

Elektronikus felületen működő országos nyilvántartási rendszer (KENYSZI):

A nyilvántartási rendszer tartalmazza az adott napon, adott szolgáltatást igénybevevők legfontosabb adatait, valamint a gyermekek, ellátottak által igénybe vett szolgáltatásokat, ellátásokat, továbbá az igénybevevők Társadalombiztosítási Azonosító Jelét is, ami lehetővé teszi az egyes szolgáltatások, ellátások igénybevevőinek elkülönítését és a szolgáltatások, ellátások igénybevevőkhöz való hozzárendelést.

Az igénybevevői nyilvántartásban az adatszolgáltatásra jogosultak az igénybevevővel, illetve a szolgáltatással kapcsolatos főbb adatokat rögzítik. Ezt követően az igénybevevői nyilvántartás elektronikus adatlapján naponta nyilatkoznak arról, hogy a rögzített személy a szolgáltatást az adott napon igénybe vette-e. A napi jelentési kötelezettséget az adott napot követő munkanap 24 óráig kell teljesíteni.

A szolgáltatás célja, alapfeladatai:

A gyermekvédelem rendszerén belül a gyermekjóléti szolgáltatás a gyermekjóléti alapellátások közé tartozik, melynek biztosítása a települési önkormányzat feladata.

A gyermekjóléti alapellátás missziója a gyermekek jogainak érvényesülése érdekében egyrészt azon családok támogatása és megerősítése, amelyek gyermekeik felnevelésében nélkülözik a szükséges feltételeket, illetve ezeknek megteremtésében támogatásra szorulnak; másrészt a védelem biztosítása a gyermekek számára a fejlődésüket akadályozó vagy hátráltató veszélyek ellen.

A gyermekekért viselt kettős felelősségből (szülők/állam) adódó konfliktusok kezelése a gyermekjóléti és gyermekvédelmi munka sajátossága. A gyermekjóléti alapellátások egyrészt támogatják az arra rászoruló családokat, hozzájárulnak a szülők kötelességeinek teljesítéséhez, a gyermekekről történő kielégítő gondoskodás feltételeinek megteremtéséhez, másrészt amennyiben a gyermek megfelelő fejlődését a családjában vagy a közösségben veszély fenyegeti, a gyermek jólétét figyelemmel kísérő

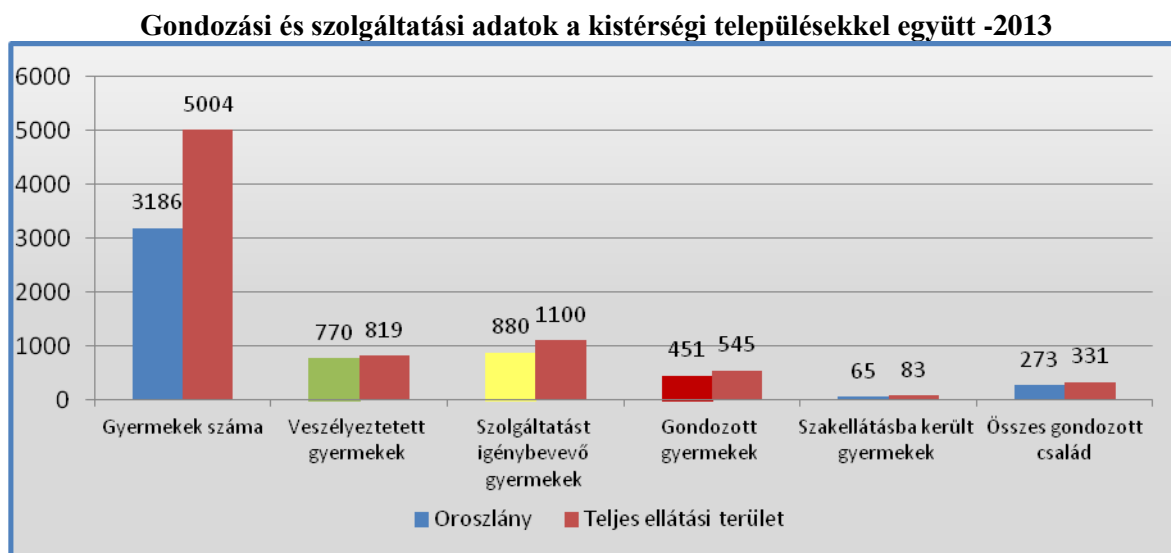
intézményeknek beavatkozási kötelességük keletkezik. Ebben az esetben a gondoskodási tevékenység mellett a védelmi és kontrollgyakorlási kötelezettségük is érvénybe lép.

A családgondozás szempontjából a gyermekjóléti szolgáltatás célcsoportja a településen élő bármely olyan család, amely gyermeket nevel, gyermekvédelmi szakellátásban levő gyermeke van, illetve szociális válsághelyzetben lévő várandós anya, és kéri, illetve elfogadja a gyermekjóléti szolgáltatás segítségét. Ezen kívül minden, a jelzőrendszer által javasolt segítségre szoruló gyermek és családja, ahol a gyermek veszélyeztetettsége valószínűsíthető – még akkor is, ha a gyermek (család) a segítséget nem kívánja igénybe venni.

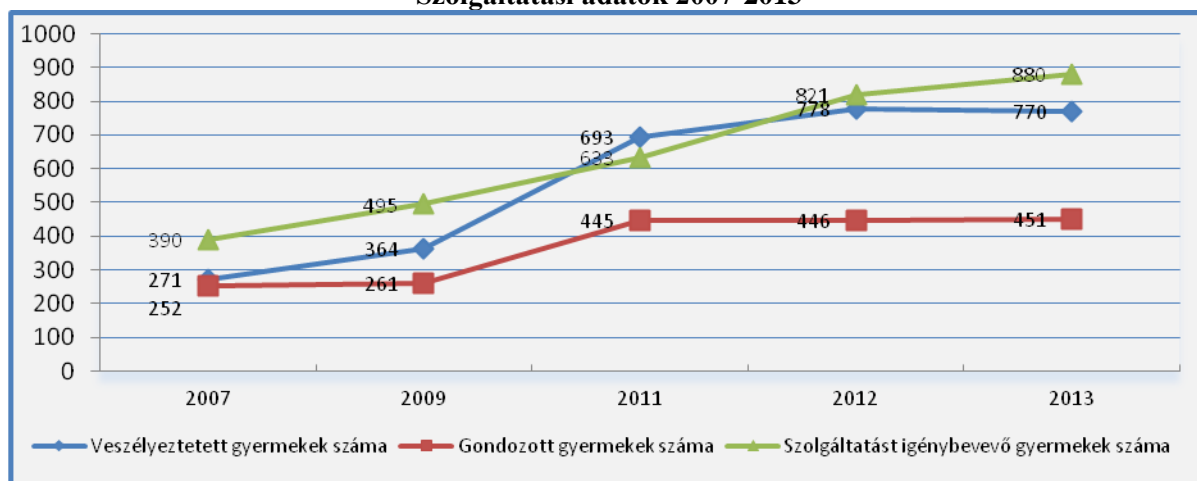
A gyermekjóléti szolgáltatás a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek legjobb érdekét.

A gyermekjóléti szolgáltatás mutatószámai

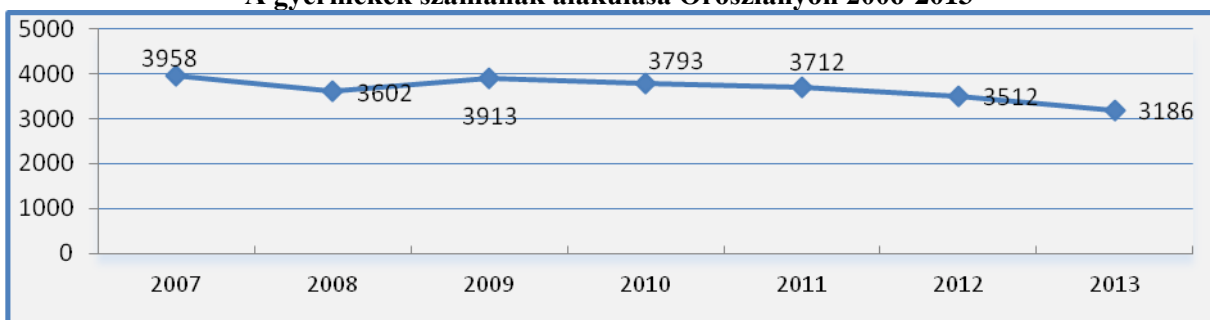
A gyermekvédelem területén dolgozó szakemberek által nyilvántartott veszélyeztetett gyermekek száma Oroszlányon 770 fő. Az ellátási terület egészében 819 főről van ismeretünk. 2013-ban a jegyző által nyilvántartott veszélyeztetett gyermekek száma Oroszlányon 327 fő, az ellátott településeken összesen 401 fő. Ez az adat a jogszabályban meghatározott feltételek esetén jegyző által veszélyeztetettnak nyilvánított gyermekek számát takarja. A gyermekjóléti szolgálat adatai szélesebb kört fednek le. **Veszélyeztetett** az a gyermek – az általuk használt megközelítésben -, aki nevelkedési környezetében akadozva, hiányosan, vagy egyáltalán nem kapja meg a testi, lelki, értelmi és érzelmi fejlődéséhez szükséges tényezőket, melyek az egészséges fejlődésükhöz elengedhetetlen. Tapasztalataik alapján a veszélyeztetettség tényezők tovább szélesedtek. Nem beszélhetünk olyan családgondozásról, illetve családról ahol ne találkoznanak a problémák halmozódásával. A családgondozók által a gondozott gyermekek és családok száma közel azonos az elmúlt évvel, ugyanakkor a szolgáltatás egyéb formáját igénybevevő gyermekek száma több mint 20%-kal emelkedett.

Szolgáltatási adatok 2007-2013

A gyermekek számának alakulása Oroszlányon 2006-2013

A gyermekjóléti szolgálat szakmai feladatellátása

A gyermekjóléti szolgáltatást az intézmény gondozási, közvetítési, szervezési feladatai ellátásával nyújtja úgy, hogy a feladatellátás szükség esetén kiterjedhessen a településen élő valamennyi gyermekre.

A Szolgálat a 15/1998. (IV. 30.) NM rendeletben foglaltaknak megfelelően az alábbi szolgáltatásokat nyújtja az ellátási területén élőknek:

A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése érdekében biztosított feladatok:

Tájékoztatás, információnyújtás:

A gyermekjóléti szolgálat

- tájékoztatja a gyermeket és a szüleit mindazon *jogokról, támogatásokról és ellátásokról*, melyek összefüggésben állnak a gyermek testi, lelki egészségének biztosításával, a családban történő nevelkedésének elősegítésével,
- a támogatásokhoz, ellátásokhoz való hozzájutás segítése érdekében a gyermekjóléti szolgálat munkatársa segítséget nyújt a gyermeknek vagy szülőjének kérése előterjesztéséhez, kezdeményezi támogatás megállapítását az illetékes hatóságoknál,
- tájékoztatja a szülőt vagy gyermeket a *családtervezési, pszichológiai, nevelési, egészségügyi és mentálhigiénés tanácsadás igénybevételének lehetőségeiről*, céljáról és feltételeiről, segíti a tanácsadást nyújtó felkérését,
- a *válsághelyzetben lévő várandós anyát* tájékoztatja az őt és a magzatot megillető jogokról, támogatásokról és ellátásokról, az ezekhez való hozzájutás lehetőségeiről, az esetleges örökbeadás lehetőségeiről.

Szabadidős programok:

A gyermekjóléti szolgálat elsősorban a gyermekek számára szervez szabadidős tevékenységeket az ellátási területén. A programok a családban jelentkező nevelési problémák és hiányosságok káros hatásait enyhítik, illetve a nehéz anyagi helyzetben lévő gyermekek számára teremtenek lehetőséget a szabadidő hasznos eltöltésére. Ezeknek a programoknak a jelentős része az alternatív napközbeni ellátások feladatai közé is tartozik. Tevékenységeik nem csak a gondozott családok körére terjednek ki, céljuk a programok város felé nyitása, továbbá bekapcsolódás a települési rendezvényekbe. A programok költségeinek előteremtése pályázatok útján, és az intézmény dolgozói által létrehozott egyesület költségvetéséből történik.

Szabadidős tevékenységeik – a program formáját, rendszerességét tekintve – két fő csoportra bonthatók:

- *Csoportokkal való szociális munka* (kétheti, illetve havi rendszerességgel)
- *Ünnepekhez, évszakokhoz kapcsolódó programok* (alkalmanként)

Csoportokkal való szociális munka

- **Kortárs segítő csoportfoglalkozásaikat** 2013. március 1- és május 17, valamint június 19 és augusztus 28 között tartották. Felkutatták a dűlőkben élő 12-14 év közötti gyermekeket, majd felkeltették érdeklődésüket a témával kapcsolatban, tájékoztatták őket a foglalkozások témáiról. A foglalkozásokra 10 egymást követő héten került sor. A csoportban a fiatalok megismerkedhettek a segítői munka eszköztárával, kommunikációs készségeket, konfliktuskezeléssel kapcsolatos technikákat sajátíthattak el.
- **A 2 az 1-ben Klub az Életért klub** célja az, hogy a gyermekeknél egészségmegőrző magatartást alakítsanak ki, stressz kezelési technikákat sajátítsanak el, megtanulják a békülési technikákat és konfliktushelyzetekben helyt álljanak, illetve felismerjék a saját maguk és más, mások testi épségét veszélyeztető szituációkat. 12 fiatallal találkoztak a kollégák kéthetente péntekenként.

Ünnepekre való készülődés, foglalkozások

A Szolgálat igyekszik az ünnepek előtt ünnepváró hangulatot teremteni a gyermekek számára. Immár hagyománynak számít, hogy játszóház, manuális tevékenység, megvendéglés és ismeretterjesztő előadások, programok biztosításával teszik színessé a gyermekek hétköznapijait. Ez irányú programjaik elsősorban az általános iskoláskorú gyermekeket célozzák meg.

- Játszóház
- Anyák napi kézműves foglalkozás
- Húsvéti készülődés
- Farsang
- Adventi, karácsonyi készülődés

Egyéb szabadidős tevékenységek

- Közreműködés a városi Gyermeknap programban
- Játszótéri programok
- Sport versenyek
- Tanulásegítés, tehetséggondozás
- Nyári táborozás
- Családi napok
- Anti-drog disco

Alkalmak száma: 98

Szolgáltatásban részesülők száma: 607 fő

A szabadidős programok a gyermekek aktív részvételét igénylik. A résztvevők együttműködésére építenek a munkatársak, lehetőleg olyan módon, hogy a közös élmények megéléséhez minden résztvevő tevékenységére szükség legyen.

A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében biztosított feladatok:

A gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermekjóléti szolgálat **veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszert** működtet. Jelzőrendszer működésének alapja, hogy az állami, önkormányzati, civil és egyházi szervezetek, valamint magánszemélyek észleljék és jelezzék a gyermekek veszélyeztetettségét. A gyermekjóléti szolgálat feladata, hogy kompetensen szervezze és koordinálja az észlelő és jelzőrendszer működését, képezze a szociális és gyermekvédelmi ismeretekkel nem, vagy csak töredékesen rendelkező tagokat.

A gyermekvédelmi rendszerben észlelő- és jelzőrendszerként definiált hálózatnak helye van a gyermek rendszerbeli életútjának bármely szakaszában, az első problémák észlelésétől kezdve az átmeneti neveltek vérszerinti családjukba való visszailleszkedésének támogatásáig. A jelzőrendszer a gyermekvédelmi folyamat – másképpen, egy adott gyermek életébe való segítő beavatkozás programjának – elindítója.

A gyermekjóléti szolgálat az észlelő és jelzőrendszer keretein belül figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek életkörülményeit, szociális helyzetét és a szolgáltatások, ellátások iránti igényt. Az innen származó adatokat nyilvántartja és a jogszabályokban rögzített módon használja fel.

A jelzőrendszeri tagok

- Egészségügyi szolgáltatók (védőnők, orvosok, háziorvosok, gyermek-háziorvosok)
- Személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók
- Közoktatási intézmények (iskolák, óvodák, bölcsődék)
- Rendőrség
- Ügyészség
- Bíróság
- Pártfogó felügyelői szolgálata
- Az áldozatsegítés és kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek
- A menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása
- Munkaügyi hatóság
- Társadalmi szervezetek, egyházak, alapítványok

A fenti intézmények és személyek kötelesek jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál, továbbá kötelesek hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, súlyos elhanyagolása, vagy egyéb más súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén. Ilyen jelzéssel bármely állampolgár és a gyermek érdekeit képviselő társadalmi szervezet is élhet.

A 2013-ban a **védőnői szolgálat** dolgozói **15 gyermekkel kapcsolatos jelzést** tettek a szolgálat felé, ez 45%-a az előző évinek. A családok támogatása és az esetmegbeszélések, esetkonferenciák során jó kapcsolat alakult ki a két szolgáltatás munkatársai között. Az esetek nagy részében közösen keresik fel a támogatást igénylő családokat. Az idei évi jogszabályváltozás, mely szerint kérésre zártan kezelendő a jelzést tevő védőnő személye, adatai, növelheti a jelzések számát.

Gyermekorvosokkal javuló szakmai kapcsolatban áll a Szolgálat. Az időnként akadozó együttműködés

oka továbbra is egy-két orvos elzárkózása. Többségében azonban szoros, korrekt, felelősségteljes munka tapasztalható a gyermekek védelme érdekében részükről. 7 esetben érkezett írásos jelzés kiskorú veszélyeztetéséről a szakemberektől, ez majd a duplája az előző évinek.

A **bölcsődével** gördülékeny és mindennapos a kapcsolat. Véleménykérés, javaslatétel esetén azonnal, késlekedés nélkül rendelkezésre állnak. A helyzetet lényegesen megkönnyíti, hogy az Intézmény szerves részét képezi a bölcsőde. A 2012. évi 3 jelzéshez képest jelentősen nagyobb számban jeleztek a kisgyermekgondozók a szolgálatnak. **2013-ban 41 gyermek** ügyében éltek írásos jelzési kötelezettségükkel. Napi kapcsolatban állnak a kisgyermeket ellátó szolgálattal, nagy segítséget jelent az ellátás a gyermekes családoknak.

A **nevelési-oktatási intézmények** tekintetében vegyes képet tapasztalnak a szakemberek. A gyermekvédelmi felelősök rendszerének átalakításával jelentősen megnehezedett a szolgálat és a pedagógusok feladata. Előző években a tanév kezdetén a szolgálat szakemberei, az iskolák igazgatói és gyermekvédelmi felelősei aktualizálták a közös feladatokat, megbeszélték az esetleges jogszabályváltozásokat. A tanévzárást megelőzően szakmai műhely keretében tekintették át az eltelt időszakot, beszélték át a nyári szünet alatti szabadidős foglalkozásokat, amellyel a felügyelet nélküli csellengés visszaszorítását szeretnék elérni. A gyermekvédelmi felelősök kikerülése az oktatásból a professzionális iskolai gyermekvédelmet szüntette meg. A pedagógusok oktatási feladatai mellett gyermekvédelmi feladataikat nem tudják ellátni.

Az előző tanévben a gyermekvédelmi felelősök voltak az összekötők a szolgálat és az iskola között, munkájuk nagyban függött kollégáik együttműködésétől. A szétaprózódott feladatellátás következménye megjelenik a jelzések számának csökkenésében. A gyermekek problémáinak rendezése miatt elengedhetetlen az iskola, illetve a pedagógusok véleményének ismerete, melyben olyan információk is lehetnek, amik befolyásolhatják a gondozást.

Az óvodákból növekvő számban, de még mindig kevés jelzés érkezik, pedig az idejében küldött jelzés hatékonyabb problémakezelést tenne lehetővé. Az óvodák gyermekvédelmi felelősével jó és szoros volt az együttműködés. Az esetmegbeszéléseken és esetkonferenciákon a meghívott óvodapedagógusok részt vesznek, a folyamatos személyes és írásos kapcsolattartás is működik.

Az elmúlt évben csökkent az **oktatási intézményektől érkezett jelzések** száma. Összesen **373 jelzés érkezett 2013-ban** (2012-ben 467) az intézményektől. A 16 éven felüliek tankötelezettségének megszűnése, a szétaprózódott iskolai gyermekvédelem szerepet játszhat a jelzések számának csökkenésében. Az általános iskolák tekintetében a legmagasabb arányt továbbra is az iskolai hiányzások és a magatartási problémák jelzése teszi ki, a középiskolák tekintetében a jelzések többsége az igazolatlan hiányzásokra vonatkozik. Továbbra is magas a magántanulói státusz véleményezésére irányuló igény.

2013 év januárjától a hatósági gyermekvédelmi feladatok a Járási Gyámhivatalokhoz kerültek. A gyámhivatal **együttesen 69 gyermekről történt jelzéssel** kereste meg a Szolgálatot. Az adat közel 25%-kal kevesebb az előző évinél (2012-ben 88).

A **gyámhivatal munkatársaival** eredményes munkakapcsolat alakult ki, egy-egy gyermek ügyében és problématípusok kapcsán is rendszeresek a konzultációk. Gyermek kiemelése családjából indokolatlanul nem történik meg. A Gyvt. által elvárt fokozatosság elvét betartják a munkatársak.

A **rendőrséggel** való viszony a beszámolt évben is korrekt volt. A megküldött jelzések tartalmilag fejlődtek, azonban még így is kevés esetben nyújtanak teljes információt olyan ügyekben, ami egy-egy gyermek sorsának alakulásában érdemben segíthetne. A rendőrségről érkezett jelzések száma több mint 20%-kal csökkent a múlt évben, **71 esetben érkezett jelzés** (2011-ben 92), melynek egy része egyéb rendőrkapitányságoktól jött. Sajnos gyermekvédelmi feladatokat ellátó munkatárs továbbra sincs a városi rendőrkapitányságon, amely a szakmai együttműködést hátrányosan érintette.

A Pártfogó Felügyelői Szolgálat **hivatásos pártfogójával** szintén jó munkakapcsolat működik, kölcsönös a tájékoztatás a büntetésre ítélt fiatalokról. A múlt évben 30%-kal kevesebb jelzést tett a szolgálat munkatársa, azonban így is **21** családgondozók által nem ismert esetről kaptak tájékoztatást.

Az **Áldozatsegítő Szolgálat** munkatársai **7 esetben jeleztek** a Szolgálatnak. Többnyire családon belüli erőszak és tulajdon elleni bűncselekmény miatt jelentek meg az ügyfelek a szolgálatnál. Szakmai együttműködésük széleskörű, együttműködési partnerként TÁMOP pályázatban vesznek részt.

A gyermekjóléti szolgálat a tevékenységek összehangolása és az együttműködés érdekében az **esetmegbeszélés** jogszabályban előírt formáit szervezi és működteti (az érintett szakemberek, intézmények körét a Gyvt. 17. § határozza meg).

- A gyermekjóléti szolgálat és a jelzőrendszer tagjainak képviselői között, előre meghatározott témakörben, hat alkalommal **szakmaközi megbeszélésre** került sor 2013-ban valamennyi ellátott településen. A hálózatba való beillesztés, valamint a hálózat érzékenyítésének, képzésének és kompetenssé tételének elősegítésére alkalmas a szakmaközi megbeszélés, mely az esetmegbeszélés egyik fajtája a helyi gyermekvédelmi rendszerben.
- Az **esetkonferencia** aktuális problémamegbeszélő csoport, mely az érintett szakemberek bevonásával, egy konkrét esethez kapcsolódóan, lehetőség szerint a családot is bevonva zajlik. Hatósági intézkedés kezdeményezése előtt minden esetben esetkonferenciát kell összehívni. Az esetkonferencia feladata a gyermek helyzetének feltérképezése, akció, illetve gondozási terv készítése, melyet minden, az esettel kapcsolatba kerülő, azzal foglalkozó csoporttag követni fog a klienssel végzett munkájában, vele való kapcsolatában.
- A gyermekjóléti szolgálat 2013. március 30-ig **gyermekvédelmi tanácskozást** szervezett valamennyi ellátott településen, mely során a résztvevő jelzőrendszeri tagok átfogóan értékelték a jelzőrendszer éves működését, áttekintették a település gyermekjóléti alapellátásának valamennyi formáját, javaslatot tettek működésük javítására. A tanácskozásokon megfogalmazott javaslatok beépültek az éves munkavégzésbe, a szakmaközi kapcsolatok erősödtek.

2013-ban **341** gyermeket érintően alkalmazták az esetmegbeszélés valamelyik formáját. A **842 esetmegbeszélés** többsége egy-egy gyermek kapcsán történő szakmai konzultáció volt.

A gyermek veszélyeztetettségének megszüntetése érdekében végzett feladatok:

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermekkel és családjával végzett szociális munka eszközével:

- önkéntes együttműködés alapján **alapellátás** keretében a gyermek problémáinak rendezése, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozása, a családi konfliktusok megoldásának elősegítése, (különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás esetében), az egészségügyi és a szociális ellátás kezdeményezése,
- javaslat készítése a veszélyeztetettség mértékének megfelelően: a gyermek védelembe vételére, a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására.

Az **alapellátásban** gondozott gyermekek száma 4%-kal nőtt (254 fő) Oroszlányon. Ennek hátterében az áll, hogy a 16 évet betöltött 50 órát meghaladóan hiányzó fiatalok esetében nem kötelező a védelembevétel. A teljes szolgáltatási területen 305 gyermeket segítünk önkéntes együttműködés keretében. Az ellátási forma ellátási terület egészében tapasztalt adatai 9%-kal magasabbak a múlt événél.

Védelembe vételhez kapcsolódó feladatok:

A védelembe vétel olyan hatósági intézkedés, amely segítséget nyújt abban, hogy a gyermek veszélyeztetettsége családon belül megszüntethető legyen, ezzel akadályozva meg a gyermek családból történő kiemelését. A gyermek akár saját magatartása vagy családi körülményei, illetve környezete miatt kerülhet veszélyeztetett helyzetbe. Ezeknek a veszélyeztető körülményeknek megszüntetéséhez kötelezően alapuló családgondozással nyújt segítséget a gyermekjóléti szolgálat családgondozója.

Védelembe vételnél a családgondozó feladata, hogy a gyermek gondozását, nevelését folyamatosan figyelemmel kísérje, a jegyzőt szükség szerint tájékoztassa, a tervben rögzített feladatok végrehajtását ellenőrizze, a gyermeket, és szülőjét támogassa, vagy ha szükséges, a gondozási-nevelési tervet

módosítsa. Ha a védelemben vétel nem vezet eredményre, a családgondozó javaslatot tesz más gyermekvédelmi intézkedés megtételére.

Védelemben vétel az elmúlt évben csökkenő számot mutat, 131 gyermeket érintett a városban. Ez 9 %-kal kevesebb az előző évinél (2012-ben 144 fő). A csökkenés ellenére nagyon magas a mutató. Különösen úgy, hogy a 16 éven felüliek tankötelezettsége megszűnt, iskolai hiányzásuk okán ők nem kerülnek a védelemben vettek körébe és a tanulmányokat folytató 16 éven felüliek esetében is megszűnt kötelező védelemben vétel. Az ellátási terület egészében 154 gyermeket támogattak hatósági kötelezés mellett. A védelemben vételhez vezető okok közt jelen van a gyermek kezelhetetlensége, magatartási problémái, a szülők alkoholizmusa, a gyermekek elhanyagolása, 16 év alattiak igazolatlan hiányzásai. A szám az összes gondozott gyermek arányához viszonyítottn 28%, az arány csekély mértékben kedvezőbb az előző évhez viszonyítva.

A családjából kiemelt gyermek visszahelyezése, utógondozása érdekében végzett feladatok:

A gyermekjóléti szolgálat a családból kiemelt gyermek visszahelyezését segítő családgondozást végez a gyámhivatal által elfogadott egyéni elhelyezési terv alapján. A gyermekjóléti szolgálat családgondozója együttműködik a szakellátás munkatársaival. Az együttműködés keretében a gyermekjóléti szolgálat családgondozója elsősorban a szülőket támogatja a nevelésbe vétel megszüntetéséhez szükséges feltételek megvalósításában, a gyermekekkel való kapcsolattartásban. A szociális munka eszközeivel segít abban, hogy képessé váljanak gyermekük családban történő nevelésére. A Szolgálat feladata a szüleikhez visszakérülő kiskorú esetében a gyámhivatal döntésének megfelelően utógondozó szociális munka biztosítása - az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve a gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez.

A szakellátás átalakítása során a családgondozás, mint önálló munkakör megszűnt, emiatt nehezebb, szétaprózottabb volt a feladatellátás. A **Gyermekvédelmi gyám** belépésétől várnak előrelépést a munkatársak. A gyermekvédelmi gyámok feladatkörébe került a gyámi jogkör mellett a családgondozás.

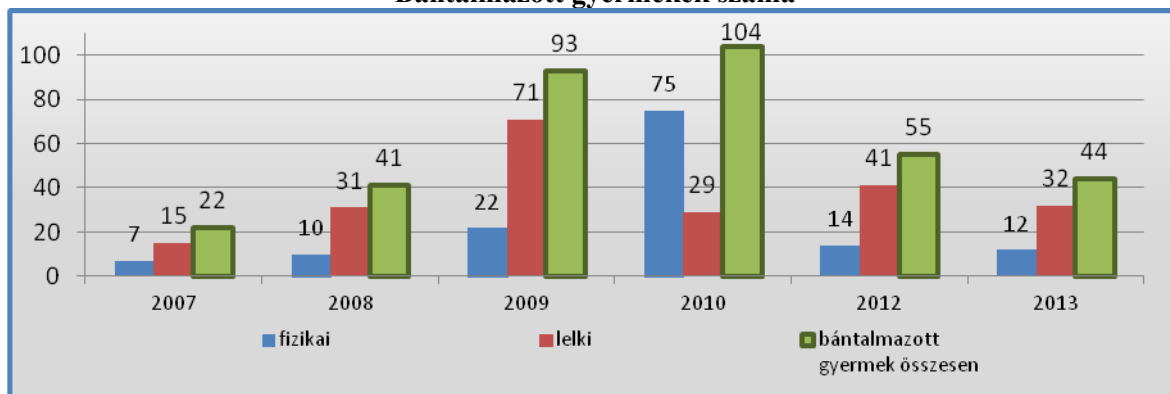
Jelentősen megnőtt a **szakellátásban nevelkedő** gyermekek száma. Oroszlányon 65 főről, az ellátási terület egészében 83 főről nem a családjá gondoskodott (2012-ben 64 fő), ez 22%-os emelkedés. Valószínűsíthető, hogy az itt tapasztalt növekedés játszik szerepet a védelemben vett gyermekek számának csökkenésében.

A családjából kiemelt gyermek, illetve szüleik családgondozásának fő irányát a Gyámhivatal által elfogadott egyéni elhelyezési terv szolgáltatta. A szülők támogatása során együttműködnek a Gyermekvédelmi Szakszolgálattal, valamint a szakellátás munkatársaival. Az egyéb feladatok ellátásában, mint kapcsolattartás segítése, lakáskörülmények rendezése, segítséget kértek és kaptak is a társintézményektől. A családgondozók a nevelésbe vételt követő két hónapon belül felkeresték a gyermeket az új gondozási helyén, illetve tartották a kapcsolatot a szülőkkel.

Az ismertté vált **családon belüli bántalmazások** száma a beszámolt évben is csökkent. 18,5%-kal kevesebb erőszakot elszenvedett gyermekről kaptak jelzést. Továbbra is az a véleményük, hogy az adat nem fedi a bántalmazások mutatóit, óriási a látencia e területen. A nehezedő élethelyzetek nyomán eszkalálódó feszültségek az agresszió melegágyai. Mindezek ismeretében nem megmagyarázhatók a kapott adatok. Ideiglenes távollattartásról 7 esetben kaptak jelzést.

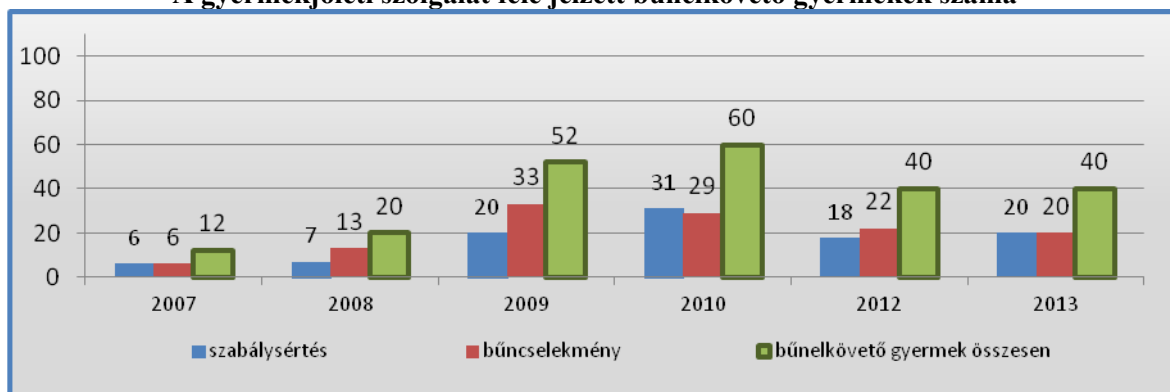
A tudomásukra jutott családon belüli erőszak esetében a munkatársak a büntetőeljárás kezdeményezésén túl az alábbi segítségeket tudják felkínálni: segítő beszélgetés, pszichológiai tanácsadás, mediáció, jogi tanácsadás, Áldozatsegítő Szolgálat, Családok Átmeneti Otthona, Krízisszolgáltatás közvetítése.

Bántalmazott gyermekek száma

A rendőrség által jelzett **bűnelkövetők** száma megegyezik az előző évvel. Változás az előző évhez viszonyítva, hogy azonos a bűnelkövetők száma a szabálysértést elkövetőkével. A tulajdon elleni – lopás, rongálás- és a testi épség elleni-testi sértés, verekedés- voltak a jellemzők a múlt évben is. Kiváltó okok között főként a gyermekek között jelentkező eltérő anyagi helyzet, a rivalizálás, a szülői figyelem hiánya figyelhető meg. Pozitívum, hogy súlyos bűncselekményt nem követett el kiskorú ellátási területünkön.

A gyermekjóléti szolgálat felé jelzett bűnelkövető gyermekek száma

A szolgálatnál megjelenő esetek többsége mögött összetett problémák húzódnak meg. Az általuk gondozott gyermekek többsége nehéz anyagi körülmények között nevelkedik. Továbbra is magas az anyagi (megélhetési, lakhatási) nehézségekkel küzdő családok aránya a szolgáltatáshoz fordulók körében. A családok 70%-ánál nehéz élethelyzetet tapasztalnak. A hozzájuk fordulók családjában élő gyermekek több mint 20%-a mélyszegénységben él. A családi konfliktusok száma is jelentősen nőtt, amit összefüggésben látnak a családok mélyülő elszegényedésével, a napi megélhetési nehézségekkel, melyek maguk után vonnak egyéb devianciaformákat is. A gondozott gyermekek majd 70%-ának a gondozást megalapozó elsődleges problémája magatartászavar, teljesítményszavar. A családgondozók növekvő számban találkoznak olyan élethelyzetekkel, amelyek meghaladják a szakmai lehetőségeiket a megoldásra, pl. erős agressziós megnyilvánulások a gyermekközösségekben, gyermekkori pszichiátriai problémák stb. Ennek ismeretében egyre több szakmai megbeszélést, szakmaközi összejövetelt tartottak, tematikusabb konferenciákon és továbbképzéseken vettek részt.

Az életkorok tekintetében a gondozott gyerekek körében változást tapasztalnak. Az 5 év alattiak száma 109 fő, ez a mutató közel azonos a múlt évvel. A 6 és 13 év közötti gyermekek száma nőtt, 2013-ban majd azonos a 14 -17 év közöttiekkel a gondozotti körben (172-170 fő).

Folyamatosan változik a problémák típusa. A szülő-gyermek konfliktus, gyermekek közötti konfliktus az esetek 2/3-ában jelen van. Megfigyelhető a „lógás” és a deviáns csoportokba való tömörülés

(bandázás), a szerhasználat, valamint mentális problémák is. Az itt előforduló problémák oka a kamasszá válás kezeletlen problémái, a szülő-gyermek konfliktusok felerősödése (nevelési hibák), igazolatlan iskolai hiányzás, deviáns korcsoportokba való tömörülés, deviáns magatartás.

A nehezedő élethelyzeteket segítő szervezeti egységük krízis kamrát működtet, feltöltéséhez minden lehetőséget megragadnak (gyűjtnek, pályáznak). 2050 kg-nál több élelmiszerrel segítettek a családokat. Ruhaadományokat közvetítenek az arra rászorulóknak. A téli hidegben tűzifa osztását vállalták fel. 3 alkalommal gulyáslevest osztottak a tél folyamán. Téli krízis idején a hajléktalan ellátás munkatársaival váltva, hetente vittek meleg teát, kenyeret, zsírt, takarót és meleg ruhát a külterületeken élők számára. Életvezetési, beosztási tanácsokkal látják el a szülőket.

Lakhatási gondok esetén nagy segítséget jelent a családok számára a Családok Átmeneti Otthona. Abban az esetben is jó megoldás az otthonban való elhelyezés, ha a gyermek ellátásának szoros kontrolljára van szükség. Az átmeneti gondozás szolgáltatását 17 gyermekjóléti szolgálat által gondozott család vette igénybe 2013-ban. A szakmai segítség eredménye, hogy 32 gyermek került biztonságos környezetbe, maradhatott családjá körében.

A megfelelő szintű szakmai munkavégzés elengedhetetlen feltétele a kollegák állandó képzése, továbbképzése. 2013-ban a szegregált térség kihívásaira reagálva 1 fő tereptanári másoddiplomát szerzett a közösségfejlesztés területén. 7 fő vett részt fizetős konferenciákon, továbbképzéseken, valamint folytatott valahol tanulmányokat, bővítve és színesítve a nyújtott szolgáltatásainkat. A fizetős mellett az ingyenes lehetőségeket is kihasználták.

A gyermekjóléti szolgálat munkatársai rendszeresen részt vettek szakmai műhelyeken, valamint a helyi gyermekvédelmi munkaközösség összejövetelein, elősegítve a hatékonyabb együttműködést és a naprakész informáltságot. A munkatársaknak az „Ugródeszka” néven megvalósult TÁMOP pályázati forrásból volt lehetőségük szupervízióra.

Tájan értelmezve a prevenciót, az intézménybe látogató, gyakorlatot teljesítő hallgatók szerepének és helyének a bemutatása, a szakmai munkájukkal való megismertetése is fontos, ezáltal elemét képezheti a szakmai-rendszer prevenciónak. Az intézmény kedvelt a hallgatók, valamint a képző intézmények körében, **2013-ban 29 fő 1209 órában** ismerkedett a gyakorlattal.

A munkájuk egyre nagyobb részét teszi ki az adminisztráció. A gyermekek sorsának tervezésére szolgáló adatlaprendszer vezetése mellett a jelzésekhez kapcsolódó megkeresések, a problémafeltárást követő írásos válaszok, továbbá az iskolai hiányzások miatti hatósági intézkedésekhez kapcsolódó tervek, értékelések mennyisége továbbra is komoly leterheltséget jelent.

A **speciális szolgáltatások** működtetésére kialakítottak bizonyos feladatmegvalósítási sémákat, melyet sikerült tartalommal megtölteni. A szervezeti és házon belüli jelzési protokollrendszer a többszereplős támogatást tette lehetővé egy-egy család életében, elkerülve a párhuzamos, adott esetben a túlgondozás veszélyét.

A telepi szociális munka nem kötelezően ellátandó feladata a Szolgálatnak, de nélküle nem képzelhető el a szegregált térségben élők helyzetének javítása.

A város külterületein halmozottan jelennek meg a különböző társadalmi, szociális, egészségügyi problémák. Különösen a lakhatással, munkanélküliséggel, anyagi hátrányokkal, nevelési-, oktatási-, egészségügyi intézmények elérésével összefüggően. OROSZLÁN(Y)RÉSZ néven futó TÁMOP pályázat segítségével fókuszálnak a Szolgálat munkatársai a halmozottan hátrányos helyzetben lévő családok, személyek problémái megoldására. Céljuk a helyi közösség megerősítése, erőforrásainak aktivizálása, és a társadalomhoz tartozás elősegítése. A program során a helyi közösség képessé tételére törekcszenek. A közösségi csoportokon, szervezeteken keresztül fejlesztik az emberek képességét arra, hogy aktív tagjai legyenek a társadalomnak, továbbá felkészítik az intézményeket arra, hogy párbeszédet alakítsanak ki a lakossággal az őket érintő változások közös meghatározásában és végrehajtásában.

Alkalmazott eszközük, a *közösségi szociális munka* a helyi közösségek felé orientálja a szociális munkát oly módon, hogy a formális szervezeti keretek között folyó szociális segítségnyújtást megpróbálja összekapcsolni az informális erőforrásokkal, s így a közösségben rejlő humán erőforrások kiaknázzhatóvá válnak.

70 főt és családtagjait vonták be a projektbe, egyéni fejlesztési tervek alapján, szoros támogatással állnak a csoport tagjai mellett. Ennek köszönhető, hogy a képzésben résztvevők valamennyien sikeresen vették az akadályokat és valamennyien elhelyezkedtek. A dűlőben lévő Szolgáltató Pont szolgáltatásai sikeresek, közösségi programjaik teltházak.

Az év végén befejezett „Ugródeszka” elnevezésű projekt a hajléktalan személyeknek minősülő bevontak integrálására helyezte a hangsúlyt. A lakhatás támogatása mellett a *csoportban végzett szociális munka* kavalkádjával bővítette a szolgáltatás eszköztárát. Segítségével lehetőség nyílt csoportok, ill. tréningek lebonyolítására. Színezd újra klub, mentális állapotjavító tréning, előítélet kezelési tréning, kézműves foglalkozások, informatikai oktatás, foglalkoztatási tanácsadás stb. A szolgálat ügyfeleinek, beleértve a rendszeres szociális segélyezettek körét is - lehetősége nyílt bekapcsolódni a fent említett foglalkozásokba.

További feladatok

Szervezési feladatok körében

- **Szabadidős programok szervezése – prevenciós programok között került bemutatásra.**
- A rászoruló családok részére több alkalommal szerveztek **ruhabörzét**, illetőleg a helyi Vöröskereszt, a Világítótorny Alapítvány, valamint a Bárdos László Gimnázium jóvoltából alkalmanként **élelmiszer és ruha adományokat** is tudtak biztosítani a rászorulóknak részére. Egy alkalommal **tűzifaosztással** segítettek az arra rászorulóknak, három alkalommal 2 helyszínen **gulyáslevest** osztottak a szűkölködő családoknak.
- Részt vállaltak a **nyári gyermekéktetés** előkészítésében, szervezésében lebonyolításában. Két hónapon keresztül meleg étel Hunyadi Mátyás iskolában történő osztásánál felügyeltek, segítettek.

Szolgáltatási feladatok körében

A Szolgálat által nem biztosított szolgáltatások igénybevételének érdekében **220 gyermek esetében** éltek **közvetítéssel** oktatási, egészségügyi és egyéb szolgáltatók irányában.

Gondozási feladatok körében

- **Segítő beszélgetésre 538 gyermek esetében** került sor, az adat közel azonos a tavalyival.
- Családtervezési, pszichológiai, jogi, nevelési és mentálhigiénés valamint káros szenvedélyek megelőzését célzó **tanácsadásokra 496 gyermek esetében** került sor, 12%-kal többen kaphattak segítséget ezzel a szolgáltatásformával munkatársaiktól.
- **Mediációra 6 gyermek, kapcsolattartásra 8 gyermek esetében 79 alkalommal** került sor.
- **Esetkonferenciát, esetmegbeszélést 1327 esetben** tartottak, **469 gyermeket érintően**, melyre az érintett felek meghívásán túl, igyekeztek a jelzőrendszer tagjainak részvételét is szorgalmazni, akik jellemzően részt is vettek a konferenciákon.
- A családjából kikerült gyermek visszahelyezése érdekében **2013-ban 43 gyermek esetében** vettek részt **felülvizsgálati tárgyaláson** (átmeneti és tartós nevelésbe vétel), míg **elhelyezési értekezleten 15 gyermek** ügyében. (az adatok 30%-kal magasabbak a megelőző évinél).
- **47 gyermek esetében első védelembe vételi és 109 gyermek esetében felülvizsgálati tárgyaláson** vettek részt.
- Oktatási intézményekben **6 alkalommal** vettek részt **fegyelmi tárgyaláson**.
- **Rendőrségi és bírósági meghallgatásukra 11 alkalommal** került sor.
- Segítették a családjaikat **hivatalos ügyeik elintézésében 344 gyermeket érintően**, míg **információkat 2013-ban 734 gyermek esetében** adtak.
- **Örökbefogadással** kapcsolatosan tennivalójuk nem volt.
- A védőnőkkel szorosan együttműködve **7 szociális válsághelyzetben lévő anya** gondozását látta el szolgálat. 3 anya a családok átmeneti otthonában várhatta gyermeke megszületését, kapott szociális és mentális segítséget.

- **641 gyermekkel kapcsolatosan** tettek **családlátogatást, 121 gyermek esetében** készítettek **környezettanulmányt.**

Speciális szolgáltatások

A szakmai jogszabályban meghatározott formában **kapcsolattartási ügyeletet** nem lát el az intézmény, ugyanakkor bírósági határozatnak eleget téve, helyszínt és felügyeletet biztosít a családi kapcsolatok ápolása érdekében. 2013-ban **4 család kapcsolattartása** zajlott a szolgálat helyiségeiben, valamint **1 család kapcsolattartása** a Családok Átmeneti Otthonában.

A gyermekjóléti szolgálat a családsegítő szolgálattal együttműködve speciális szolgáltatásként kvázi **készenléti szolgálatot** biztosít a városban élő családok, szociális szakemberek számára. A szolgáltatás lényege, hogy a krízishelyzetben azonnali segítséget, valamint tanácsot kaphatnak a nyitvatartási időn túl is. A szolgálat munkatársai hétfőtől csütörtökig 16-18 óra között napi váltásban biztosították az ügyeletet, a fogadott ügyfelekről, valamint a telefonhívásokról hivatalos nyilvántartást vezetnek.

Tanácsadói rendszer és tevékenység

Az intézmény alkalmazásában három olyan szakember áll, akik elsődlegesen tanácsadási feladatokat látnak el, a pszichológus, a fejlesztőpedagógus és a jogász. A szakemberek valamennyi szakfeladat vonatkozásában támogatják az ügyfeleket. Szakmai tevékenységük kettős: ellátják azokat a feladatokat, melyeket jogszabály a feladatkörükbe utal, továbbá felvállalnak és biztosítanak olyan szolgáltatásokat, melyek hiányként jelentkeznek a városban a gyermekvédelem terén.

Pszichológiai tanácsadás

Egyéni foglalkozások

A foglalkozásokra általában érzelmi és magatartási problémák, iskolai mulasztások miatt került sor, bizonyos esetekben családi krízisek (pl. a szülők válása, illetve az ennek kapcsán fellépő érzelmi nehézségek), az életkörülmények megváltozása tette a családgondozó vagy a szülő szerint indokoltá a beavatkozást. 130 gyermek pszichológiai esetkezelése történt a szolgálat szakembere által. Az adat duplája az előző évinek.

Pár/családpszichológiai konzultáció/terápia

Terápiás cél a fennálló problémák megoldása és ezzel egyidejűleg a tünetek megszűnése. A szakember a szociális munkás kollégával együttesen dolgozik a probléma megoldásáért, és rendszerszemléletet igyekszik közvetíteni a folyamatorientált családpszichológiai üléseken. 25 család/pár kapott segítséget ilyen irányú problémái megoldásához.

Csoportok

A csoporttevékenység magába foglalhat bármilyen segítő folyamatot, amely csoportban zajlik, beleértve a támogató csoportokat, készségfejlesztő csoportokat (mint pl. a dühkezelés, másokkal törődés, relaxációs gyakorlatok vagy szociális készségek fejlesztése) valamint a pszicho- nevelési csoportokat. Ebben az évben 5 csoport szervezésében vett részt a szakember, vezette a foglalkozásokat. 62 fő vett részt a csoportfoglalkozásokon.

Jogi segítségnyújtás

A szakember segítséget nyújt a kollégáknak a jogi kérdésekben. A klienseknek lehetőségük van arra, hogy jogi tanácsok mellett, az egyes eljárások kezdő iratainak megszerkesztésében segítséget kapjanak (pl. érdemi ellenkérelmek, bizonyítási indítványok, fellebbezések). 2013-as évben a gyermekjóléti szolgálat munkatársai közvetítésével 77- en keresték fel a jogászt.

Fejlesztőpedagógus 2012 novembere óta segíti a szolgáltatást, látja el egyes gyermekek esetében a fejlesztési feladatokat. **Fejlesztő pedagógiai ellátást 31 gyermek** számára biztosítottak.

Változás az előző évekhez viszonyítva a járások kialakítása. 2013 év januárjától a hatósági gyermekvédelmi feladatok a Járási Gyámhivatalokhoz kerültek. A feladatot érintően ez a védelemben vételek esetében okozott kisebb problémát, de mára zökkenőmentesen működik a rendszer.

A 2013/2014-es tanévet érintő jelentős változás, hogy az oktatási intézményekben megszűntek a gyermekvédelmi felelős státuszok. Az előző években professzionálisan működő iskolai gyermekvédelmi rendszer az - elsődlegesen oktatás funkciója miatt - minden igyekezet ellenére akadózva működik. Az előzőekben fókuszált kapcsolattartás elaprózódott, komoly terhet ró a feladatot végző családgondozókra és pedagógusokra egyaránt.

2013-ban megtörtént a módszertani intézményrendszer, feladatellátás átalakítása. A váltás nem sikerült zökkenőmentesen, ennek következtében a munkatársak szakmai munkájukhoz nem kaphatták meg az előző évek során megszokott segítséget. A megyei gyámhivatal - a változó jogszabályi környezet következtében történő eligazodást segítő - több esetben átvett módszertan körébe tartozó feladatot.

Családok Átmeneti Otthona

A családok átmeneti otthona szociális és mentális problémák miatt veszélyeztetett, illetve krízishelyzetbe került, otthontalanná vált családokat fogad, elsődlegesen Oroszlány közigazgatási területéről.

A működési engedélyben meghatározott férőhelyszám 38 fő, amelyből hat férőhelyen, hozzátartozók közötti erőszakot elszenvedett nőket, anyákat, gyermekeket fogad az intézmény az ország egész területéről.

A Családok Átmeneti Otthona szoros kapcsolatban áll a Gyermekjóléti Szolgálattal, amely a beutalást egyrészt kezdeményezi, másrészt a családgondozók az intézményi ellátás ideje alatt is kapcsolatot tartanak a családokkal.

A feladatellátás fókuszában a család, mint rendszer jelenik meg. A magyarországi társadalompolitikai koncepcióban megfogalmazódott, hogy a magyar társadalomban alapvető jelentősége van a családnak, hiszen olyan alapvető funkciókat lát el, melyet más intézmények nem tudnak, és nem is akarnak ellátni. Az utóbbi időszakban bekövetkezett negatív változások a gazdaságban hatványozottabban érintették a városban élő, alacsony iskolai végzettséggel, kapcsolati tőkével rendelkező családok nagy részét. A család esetükben sem képes védő/óvó funkciói betöltésére. Nukleáris családokkal ma már nem számolhat a helyi szociálpolitika sem, ezért egyre inkább szükségessé válnak a családokat kiegészítő rendszerek helyben is. A családok átmeneti otthona szolgáltatásai ebbe a körbe tartoznak.

Az elmúlt évek tapasztalataival ellentétben a férőhely kihasználtsága csökken. Ennek okai:

- a szolgáltatást igénybevevő családok száma csökkent, de nőtt az igénybe vétel időintervalluma
- csökkent a kétszülős családok száma, gyakori az egy anya, egy gyermek felállás.

Mindezek együttes megjelenésének következtében, habár minden szobájuk foglalt volt, a férőhelyek kihasználtság-mutatója 82%-os.

A 2013-es évben 49 család: 89 gyermek és 60 felnőtt vette igénybe a Családok Átmeneti Otthona szolgáltatását. A családok számában minimális emelkedés látszik a tavalyi évhez viszonyítva, mely a férőhely kihasználtságban is megmutatkozik. 5 olyan család kérte a felvételét az intézménybe, akik már 2-3 évvel korábban is igénybe vették szolgáltatásaikat. Az átmeneti ellátást zömében egy-két gyermekes egyedülálló anyák igényelték, 4 esetben költözött be anyuka három, vagy több gyermekkel - rövid időre.

	Összes ellátott (fő)	Összes család	Felnőtt (fő)	Gyermek (fő)	Férőhely kihasználtság
2013	149	49	60	89	31
2012	152	47	56	96	30
2011	179	69	73	106	32
2010	181	62	81	100	35
2009	164	58	69	95	31

Az elhelyezést kiváltó problémák megoszlása

Az ellátást igénybevevő családok nagy része a családtámogatási ellátásokból él. Két család esetében az anya bejelentett, teljes munkaidős munkahelyet talált. Ezekben az esetekben a munkatársak segítenek a gyermekek ellátásában, felügyeletében.

Az intézményi ellátásban részesülő apák közül csak néhányan járnak dolgozni attól függően, hogy mikor, hol találnak valamilyen munkavégzési lehetőséget. A családtámogatás összege így olykor kiegészül, de erre a további családi életet nem lehet alapozni. A legfontosabb cél, hogy a szülők olyan kompetenciákat szerezzenek, amelyekkel alkalmassá válnak arra, hogy tartósan munkavállalókká váljanak.

A családok átmeneti otthonában egy évig tartózkodhatnak a családok, mely indokolt esetben meghosszabbítható.

A családok átmeneti otthonába történt bekerülés legfőbb oka a szülők lakhatási problémája, de emellett és ezzel összefüggésben vezető ok a szülők életvezetési nehézségei. A két vezető tényező mellett jelentős bekerülési indíték volt a bántalmazás, családi konfliktusok, valamint a szülő egészségi állapota.

A szakmai egység által nyújtott átmeneti ellátás és krízissegélyezés három fő pillérből áll:

- Elhelyezés biztosítása otthonukat elhagyni kényszerülő rész vagy egész családok számára.
- A régió szakemberei számára információnyújtás, tájokoztatás a krízissegélyezéssel kapcsolatosan.
- Krízispont működtetése.

A krízissegélyezés igénybevételének ideje 1 hónap, mely indokolt esetben 1 hónappal meghosszabbítható.

A krízisellátás feladatainak finanszírozására évi 4 Milliő forintot nyert el a fenntartó pályázati úton, 3 év időtartamra.

Az előző táblázat adatai közül kiemelve a krízissegélyezésben részesülőket, látható, hogy a férőhely kihasználtság az előző évhez viszonyítva azonos értéket mutat. A vizsgált időszakra továbbra is jellemző, hogy egyre többen egyszülős családszerkezetben veszik igénybe a szolgáltatást.

	Összes ellátott (fő)	Összes család	Felnőtt (fő)	Gyermek (fő)	Férőhely kihasználtság
2013	52	21	21	31	4,45
2012	82	24	24	58	4,45
2011	105	41	43	62	6,96
2010	122	46	48	74	4,55
2009	91	32	37	54	3,58

Az eltelt egy évben átlagosan 4,45 fő tartózkodott a 6 krízis férőhelyen. Több esetben, egyszülős családszerkezetben vették igénybe a szolgáltatást. Összesen 39 esetben jelzetek az OKIT munkatársai elhelyezésre váró családot, akik közül természetes támaszok segítségével 18 családnak sikerült

megoldania azonnal a helyzetét, így az elhelyezésre nem került sor. A családok átlagosan 24,23 napot töltöttek az otthonban. Ez a tavalyihoz viszonyítva 6 napos emelkedést mutat. Az elmúlt évben az igénybe vevők mindössze 19%-a választotta más családok átmeneti otthonát, vagy anyaothont helyzetük rendezése érdekében. Ez 25%-os csökkenést mutat. 40%-ának természetes támaszok segítségével sikerült megoldást találnunk, míg 19%-a a krízisszolgáltatás ellátottjainak visszatért a bántalmazóhoz, bízva abban, hogy menekülésük a bántalmazótól visszatartó erő lesz a további atrocitásokkal szemben. 6%-uk albérletbe költözött, mert volt annyi anyagi tartalékuk, hogy ez kézenfekvő megoldásnak bizonyult, 16% a saját otthonába tudott visszaköltözni, de a bántalmazó nélkül, mert addigra az kiköltözött az otthonukból. Munkájuk sikerét mutatja, hogy az itt töltött idő alatt sikerül úgy felkészíteni mentálisan a családokat, s támogató rendszerüket, hogy 31%-kal emelkedett az önerőből megoldott lakhatások száma.

Bölcsőde

A bölcsőde a családban nevelkedő három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a harmadik évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a negyedik évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

A bölcsődébe 2013-ben 227 gyermeket írtak be, s közülük 91 fő ment óvodába. A felvett gyermekek közül 16 főt ítélnék hátrányos helyzetűnek, 11 főt veszélyeztetettnek. Ennek oka elsősorban a rossz lakhatási körülmények, vagy a lakhatás elvesztése és a munkanélküliség okozta anyagi ellehetetlenülése a családnak. A gyermekek fizikai elhanyagolása, a rendszeres tisztálkodás hiánya csökkent az előző évhez képest. A Gyermekjóléti Szolgálat javaslatára 34 kisgyermek került a bölcsődébe.

Jelenleg 47 szülő neveli egyedülállóként gyermekét, vagy gyermekeit (2012-ben ez a szám 35 volt). Három gyermek édesanyja fiatalkorú tanuló.

Nem kimondottan gyermekvédelmi, hanem megkésett fejlődési és magatartásbeli problémával kellett két esetben a Pedagógiai Szakszolgálat szakembereihez fordulni a bölcsőde szakembereinek.

A bölcsődei igénybevétel hosszú ideig 100% felett volt. 2010 második félévétől a statisztikai adatok csökkenést mutattak mind a feltöltöttség, mind a kihasználtság tekintetében. Ennek egyik oka, hogy 2010 augusztusától a bölcsőde férőhelyszámát az intézmény 100 főről 128-ra módosította, majd a 2011-es felújítást és bővítést követően 128-ról 156-ra növelte. A jelenlegi társadalmi-gazdasági helyzet nem kedvez a gyermekvállalás növekedésének, illetve a kisgyermekes édesanyák munkaerőpiaci helyzete gyenge, ennek megfelelően a bölcsőde férőhelyszáma nem kihasznál. A kihasználtság visszaesését magyarázza továbbá az a jogszabályi előírás, hogy a gyermekeknek kötelező óvodában menniük 3 éve korukban, ezért 2013 augusztusában 91 gyermek távozott a bölcsődéből. Ezen túl a magas arányú megbetegedésből származó hiányzások is befolyásolják a kihasználtság adatait. Az új gyermekek felvétele viszont folyamatosan történik. A vizsgált évben emelkedés mutatkozott az év végén beíratott gyermekek száma. Vélhetően a gyed extra bevezetése nyomán növekedni fog az ellátás iránti igény.

Bölcsődei adatok 2010-2013

	2010	2011	2012	2013
A tárgyév január 01-én beíratott gyermek száma	100	108	141	112
Év közben felvett gyermekek száma	99	141	112	115
Óvodába ment	70	64	97	91
Év közben kimaradt	21	21	17	16
A tárgyév december 31-én felvettek száma	108	141	112	120

2008 és 2013 összehasonlító statisztikai adatai

	Feltöltöttség I. félév %	Feltöltöttség II. félév %	Kihasnáltság I. félév %	Kihasnáltság II. félév %	Legmagasabb felvett létszám	Legmagasabb napi jelenlévők
2013	85,71	80,38	70,49	57,09	156	136
2012	98,43	77,73	75,86	53,99	158	150
2011	94,37	84,45	77,21	62,45	141	130
2010	121,25	52,14	93,03	46,2	140	108
2009	132,14	104,36	101,54	77,99	137	107
2008	133,99	123,78	105,27	90,45	144	119

4. Felügyeleti szervek ellenőrzéseiről

2013-ban átfogó szakmai ellenőrzést tartott a Komárom-Esztergom megyei Kormányhivatal Megyei Gyámhivatala az intézményben. A vizsgálat során magas szintű szakmai munkavégzést állapított meg. A jogszabályban foglaltakat jelentősen meghaladó gondozotti adatok miatt, minimum 1 fős bővítésre tett javaslatot a családgondozók vonatkozásában.

5. Elképzelések a jövőre vonatkozóan, összegzés

Olyan feladatokra szeretnének a jövőben koncentrálni, melyek prevenciós célokat szolgálnak, valamint a társadalmi gyermekvédelem helyi szerepét erősíthetik. Ebben meghatározó szerepet szánunk a jelzőrendszer tagjainak, a civil, társadalmi és egyéb szervezeteknek, intézményeknek.

- A Nyíres dűlőben található Szolgáltatóház TÁMOP pályázatban rögzített funkciók alapján történő működtetése, a családgondozás és a gyermekjóléti szolgáltatás működésének engedélyeztetése. A szolgáltatások bővítési lehetőségének vizsgálata.
- Iskolai szociális munkavégzés lehetőségének vizsgálata, a szolgáltatás ellátása az intézmény keretein belül.
- Helyettes szülő/k alkalmazása, mivel a 0-3 éves korosztály átmeneti jelleggel történő elhelyezése nem megoldott, csak a szakellátás keretein belül.
- Gyermek átmeneti otthona kialakítása.
- Pályázati csatornák további igénybevétele.

Fontosnak tartják, hogy felismerjék korlátaikat, mérjék és elemezzék belső erőforrásaikat és teljesítményeiket, és végül képesek legyenek az állandó megújulásra az alábbi területeken:

- a humán kapacitásban történő minőségi változások következetes véghezvitele, a dolgozók számára képzés és továbbképzés biztosítása, segítő személyiségük folyamatos karbantartása,
- további olyan munkafolyamatok kidolgozása, amelyekben a dolgozók felelőssége, számon kérhetősége is megjelenik – minőségtudatosabb munka a kor színvonalának megfelelő szakmai ellátás nyújtásának elősegítése érdekében,
- a team munkában való együttműködés gyakorlatának elmélyítése, a hatékony, mellérendelt szakmai partnerkapcsolatokban való gondolkodás napi feladattá tétele,
- a gyermekek sorsának tervezésére szolgáló adatlaprendszer átalakításában történő közreműködés kezdeményezése,
- az intézményi adminisztráció racionalizálása, kevesebb dokumentum, színvonalasabb tartalom elérése érdekében.

6. Bűnmegelőzési program

Oroszlány Kistérsége létrehozott egy Bűnmegelőzési és Közbiztonsági Bizottságot, melynek tagjai a települések polgármesterei és Oroszlány Rendőrkapitányságának vezetője. A kistérség rendelkezett közbiztonsági koncepcióval, ennek főbb céljai: a közterület rendjének javítása, bűnalkalmak csökkentése, a hatékony bűn- és baleset megelőzés feltételeinek megteremtése. Emellett a településen a 2009-ben megszületett az ifjúsági koncepció is. A koncepció felülvizsgálata a múlt évben megtörtént.

7. Együttműködés a civil szervezetekkel

A szolgálat feladatellátásába bekapcsolódnak a civil szervezetek, elsődlegesen a prevenció területén. A szolgálat munkatársainak szoros kapcsolata van a Vöröskereszttel és a Városi Civil Fórummal, Tatabányai Bárdos Gimnáziummal, mely szervezetek adományaikkal, illetve a szolgálat programjaiban való aktív közreműködéssel nyújtanak segítséget.

Az intézmény dolgozói két civil szervezetet hoztak létre: az Életút Oroszlányi Segítők Egyesületét és az Oroszlányi Gyermekvédő Egyesületet, melyek jelentős szerepet töltenek be a gyermekek védelmében.

Tisztelt Képviselő-testület!

Az éves gyermekvédelmi tanácskozás szervezését, levezetését a Gyermekjóléti Szolgálat látta el. A jelzőrendszeri tagok által beküldött írásos tájékoztató anyagok a Szociális és Ügyviteli Osztályon (Polgármesteri Hivatal II. emelet 60. sz. iroda) megtekinthetők.

Kérem az előterjesztés megtárgyalását és elfogadását, a fentiek megvalósulásához a Képviselő-testület támogatását!

Oroszlány, 2014. április 24.

Takács Károly

**Oroszlány Város Önkormányzat Képviselő-testületének
.../2014. (...) Kt. határozata
a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról szóló beszámoló
elfogadásáról**

Oroszlány Város Önkormányzatának Képviselő-testülete elfogadja az önkormányzat gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról szóló tájékoztatót.

Határidő:	a határozat kihirdetésére:	2014. május 3.
Felelős:	a határozat kihirdetésére:	dr. Zágonyi Éva jegyző